

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2*

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ADMINISTRATORS' EXERCISE OF
POWER AND WORK HAPPINESS OF THE TEACHERS IN THE SCHOOLS
UNDER THE NAKONRATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL AREA
OFFICE 2

อภิรักษ์ ชำขันมะลี

Apinan Khakhanmalee

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: apinan7230@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 2) ศึกษาความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า: 1) การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อำนาจอ้างอิง อำนาจเชี่ยวชาญ อำนาจ การให้รางวัล อำนาจบังคับ และอำนาจตามกฎหมาย ตามลำดับ 2) ความสุขในการทำงานของ ครูในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสำเร็จในงาน การเป็นที่ยอมรับ ความรักในงาน และ การติดต่อสัมพันธ์ ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู

* Received 20 April 2020; Revised 5 May 2020; Accepted 22 May 2020

ในโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การใช้อำนาจการให้รางวัล และอำนาจความเชี่ยวชาญ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนการใช้อำนาจการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจการอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

คำสำคัญ: การใช้อำนาจของผู้บริหาร, ความสุขในการทำงานของครู, ความสัมพันธ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) examine the exercise of power of the administrators in the schools under Nakonratchasima Primary Educational Service Area Office 2 2) investigate the work happiness of the teachers in the schools under Nakonratchasima Primary Educational Service Area Office 2 and 3) examine the relationship between the administrators' exercise of power and the work happiness of the teachers in the schools under Nakonratchasima Primary Educational Service Area Office 2. The study sample were comprised of 162 teachers in the schools under Nakonratchasima Primary Educational Service Area Office 2. The instrument used for collecting the data was a 5 – point rating scale questionnaire with the reliability of .95. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings were as follows: 1) the school administrators' exercise of power was practiced at high level in whole and in part. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included referent power, expert power, reward power, coercive power and legitimate power 2) the school teachers' work happiness was at high level in whole and in part. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included job achievement, recognition, work of love and interpersonal connection and 3) the school administrators' exercise of power positively correlated with the teachers' work happiness at low level at the .01 level of significance. After item analysis, the relationship between coercive power and reward power was at low level. Furthermore, legitimate power, expert power and referent power correlated with the school administrators' exercise of power at low level.

Keywords: School Administrators' Exercise of Power, Teachers' Work Happiness, The Relationship

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคมให้มีศักยภาพและพร้อมที่จะก้าวไปสู่โลกแห่งการแข่งขันแบบไร้พรมแดน จากสถานะความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทำให้ต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ให้มีทิศทางต่อเนื่องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และมีกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของ การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนผ่านของประเทศ จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่ประเทศที่มีรายได้สูงมีความมั่นคง ยั่งยืน สังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ซึ่งสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกคนในประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการควบคุม ดูแล วินิจฉัย สั่งการการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (จักรพันธ์ ชุกกลิน, 2558) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ควบคุม สั่งการ ดูแล ชี้แนะ บำรุงขวัญกำลังใจ และแก้ไขปัญหาตลอดเวลา ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู (บังอร มูลทรัพย์, 2556)

สถานศึกษาถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกคนในประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการควบคุม ดูแล วินิจฉัย สั่งการการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (จักรพันธ์ ชุกกลิน, 2558) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ควบคุม สั่งการ ดูแล ชี้แนะ บำรุงขวัญกำลังใจและแก้ไขปัญหาตลอดเวลา (บังอร มูลทรัพย์, 2556) ซึ่งส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ตามแนวคิดของ Manion, J. กล่าวว่า ผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากการกระทำการสร้างสรรค์ของตนเอง การแสดงออกโดยการยิ้มหัวเราะ มีความปลาบปลื้มใจ นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอารมณ์ในทางบวกที่เกิดจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานเพิ่มมากขึ้น การร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุและผล มีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลจากการประสบความสำเร็จในการทำงาน ทำให้แสดงอารมณ์ในทางบวก เช่น ความสุขสนุกสนานทำให้สถานที่ทำงานเป็นที่น่ารื่นรมย์ มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี บุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความสุขสนุกสนานทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงาน มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมายมีความผูกพันในงานทำให้คงอยู่ในองค์กรต่อไป การใช้อำนาจตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้บริหารที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนนั้นมีผลต่อขวัญ

กำลังใจ แรงจูงใจ และความสุขในการทำงานของครูเสมอ หากผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการบริหารแบบมุ่งงานมากกว่ามุ่งคน จะทำให้ครูเกิดความเครียดและเบื่อหน่ายในการทำงาน ความสุขในการทำงานจะน้อยลง แต่ในทางกลับกันผู้บริหารที่บริหารงานแบบมุ่งคนเป็นหลัก ครูจะมีความรู้สึกอิสระ ไม่ถูกบังคับจากผู้บริหาร จะทำให้ความสุขของครูเพิ่มมากขึ้น (Manion, J., 2003)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีเขตบริการจำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอจักราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอห้วยแถลง อำเภอโชคชัย และอำเภอหนองบุญมาก ซึ่งอำเภอหนองบุญมาก มีโรงเรียน จำนวน 26 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอน 278 มีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติงานจริง และได้รับความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ความเป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม และมีความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยมีวิสัยทัศน์มุ่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดเต็มใจในการบริการงานในหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เท่าเทียมและเป็นกัลยาณมิตร และจากการประเมินสถานภาพของหน่วยงานที่เป็นปัจจัยภายใน ด้านจุดอ่อน พบว่า ระบบการบริหารงานบุคคลบางกรณีไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด รูปแบบการใช้อำนาจ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2, 2561)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้อำนาจในการบริหารงานของผู้บริหารและแนวทางเสริมสร้างความสุขในการทำงานของครูให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา กับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในอำเภอหนองบุญมาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 278 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในอำเภอหนองบุญมาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 162 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรของโรงเรียน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิ – การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert, Rensis โดยให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้ มีการใช้อำนาจในระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด (Likert, R., 1967)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert, Rensis โดยให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้ มีความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด (Likert, R., 1967)

3. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของผู้บริหาร และความสุขในการทำงานของครู โดยขอคำแนะนำ คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาแต่ละด้านเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหาร และความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่

ปรึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อคำถามในแต่ละข้อ เพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่มีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไข โดยมีเนื้อหาครอบคลุมและถูกต้องแล้ว ไปทดลองใช้กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ .95 เมื่อแบบสอบถามผ่านการหาคุณภาพแล้ว จึงนำไปใช้เป็นแบบสอบถามฉบับจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป (Cronbach, L. J., 1990)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้บริหารของโรงเรียนในอำเภอหนองบุญมาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 26 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากนั้นนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหนองบุญมาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมายที่จะมาเก็บ 2 สัปดาห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจกับความสุขในการทำงานของครู โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวม

ข้อ	การใช้อำนาจของผู้บริหาร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	อำนาจการให้รางวัล	4.31	0.55	มาก	3
2.	อำนาจการบังคับ	4.31	0.51	มาก	4
3.	อำนาจตามกฎหมาย	4.09	0.34	มาก	5
4.	อำนาจอ้างอิง	4.40	0.50	มาก	1
5.	อำนาจเชี่ยวชาญ	4.36	0.52	มาก	2
รวม		4.31	0.50	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) และพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อำนาจอ้างอิง ($\bar{x} = 4.40$) อำนาจเชี่ยวชาญ ($\bar{x} = 4.36$) อำนาจการให้รางวัล ($\bar{x} = 4.31$) อำนาจบังคับ ($\bar{x} = 4.31$) และ อำนาจตามกฎหมาย ($\bar{x} = 4.09$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับความสุขในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวม

ข้อ	ความสุขในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	การติดต่อสัมพันธ์	4.22	0.52	มาก	4
2.	ความรักในงาน	4.24	0.43	มาก	3
3.	ความสำเร็จในงาน	4.32	0.48	มาก	1
4.	การเป็นที่ยอมรับ	4.32	0.47	มาก	2
รวม		4.26	0.48	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสำเร็จในงาน ($\bar{x} = 4.32$) การเป็นที่ยอมรับ ($\bar{x} = 4.32$) ความรักในงาน ($\bar{x} = 4.24$) และ การติดต่อสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.22$) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2

การใช้อำนาจ ของผู้บริหาร	ความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน									
	Y ₁		Y ₂		Y ₃		Y ₄		Y	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
X ₁	0.05**	0.00	0.19**	0.00	0.22**	0.00	0.26**	0.00	0.21**	0.00
X ₂	0.11**	0.00	0.17**	0.00	0.14**	0.00	0.11**	0.00	0.16**	0.00
X ₃	0.01**	0.00	0.16**	0.00	-0.06**	0.00	-0.05**	0.00	0.02**	0.00
X ₄	-0.11**	0.00	-0.10**	0.00	0.01**	0.00	0.07**	0.00	-0.05**	0.00
X ₅	0.22**	0.00	0.18**	0.00	0.18**	0.00	0.12**	0.00	0.21**	0.00
X	0.13**	0.00	0.26**	0.00	0.20**	0.00	0.21**	0.00	0.24**	0.00

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้อำนาจการให้รางวัล (X₁) และอำนาจความเชี่ยวชาญ (X₅) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนการใช้อำนาจการบังคับ (X₂) อำนาจตามกฎหมาย (X₃) อำนาจการอ้างอิง (X₄) มีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

อภิปรายผล

จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังนี้

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อำนาจอ้างอิง อำนาจเชี่ยวชาญ อำนาจการให้รางวัล อำนาจบังคับ และอำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เพื่อจัดระบบการบริหารให้มีความคล่องตัว อีกทั้งผู้บริหารยังปฏิบัติจนเป็นแบบอย่างที่ดี

ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Ringrose, C. K. ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ของครูกับฐานอำนาจของผู้บริหาร พบว่า ฐานอำนาจของผู้บริหารที่ ใช้มากที่สุด คือ ฐานอำนาจความเชี่ยวชาญ และอำนาจการบังคับตามลำดับ รองลงมาคือ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจอ้างอิง และอำนาจการให้รางวัล (Ringrose, C. K., 1997)

2. ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสำเร็จในงาน การเป็นที่ยอมรับ ความรักในงาน และการติดต่อสัมพันธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะครูมีจิตใจเบิกบานรู้สึกเป็นสุข กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา ทำงานอย่างมั่นใจ และทำงานด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นอารมณ์ในทางบวกที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี มีแรงจูงใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ นอกจากนี้เองก็จะได้ประโยชน์จากการมีบุคลากรกระตือรือร้นเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความคิด และการเพิ่มผลการปฏิบัติงาน (ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์, 2551) และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Manion, J. ได้ศึกษาองค์ประกอบความสุขในการทำงานของพยาบาล พบว่า ความสุขในการทำงานของพยาบาลเกิดจากปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ การติดต่องาน ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้พบว่า ความสุขในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในการทำงาน เช่น การเห็นคุณค่าในตน การรับรู้ลักษณะงาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงาน และภาวะผู้นำ (Manion, J., 2003)

3. ความสัมพันธ์การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้อำนาจการให้รางวัล (X_1) และอำนาจความเชี่ยวชาญ (X_5) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนการใช้อำนาจการบังคับ (X_2) อำนาจตามกฎหมาย (X_3) อำนาจการอ้างอิง (X_4) มีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 มีภารกิจในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีการบริการที่รวดเร็ว เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดอีกทั้งยังต้องพัฒนาความสามารถของตนเอง ให้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยงานอย่างรวดเร็ว แต่การใช้อำนาจการบังคับ หากผู้บริหารใช้ไม่ถูกวิธี หรือใช้อำนาจด้านนี้มากเกินไป จะทำให้ครูในสถานศึกษาไม่มีความสุขในการทำงาน ส่งผลให้การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ ชานน ตรงดี ได้ศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ชานน ตรงดี, 2551)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อนำข้อมูลมาหาความสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารใช้อำนาจการบังคับไม่ถูกวิธี หรือใช้อำนาจด้านนี้มากเกินไป จึงทำให้ครูในสถานศึกษาไม่มีความสุขในการทำงาน ส่งผลให้การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ และแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการใช้อำนาจด้านความเชี่ยวชาญ ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. ควรศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ ชุกกลิ่น. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 8(1), 98-111.
- ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์. (2551). องค์การแห่งความสุขด้วยความสุข 8 ประการ. หมอชาวบ้าน, 30 (349), 18-25.
- ชานน ตรงดี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่หนองคาย. ใน

- วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บังอร มุลทรัพย์. (2556). ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. (2561). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีงบประมาณ 2561. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper & Collins.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Journal Education and Psychology Measurement, 3(30), 607-610.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.
- Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive work place. Journal of Nursing Administration, 33(12), 652-655.
- Ringrose, C. K. (1997). An exploratory study of relationship between the teacher perception of the bases of power used by selected elementary principals, the management systems of the principals. Dissertation Abstracts International, 38(2), 59-A.